

ผลการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง ที่มีต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย

The Effects of Activity Implementation Based on the Philosophy of Sufficiency Economy Integrated with Simulated Situations on Early Childhood Financial Literacy

วาสนา เมสเคน¹ และรุ่งลาวัลย์ ละอุมหา²

Wasana Mesken¹ and Runglawan La-umkha²

Received: 4 ก.ค. 2568

Revised: 12 พ.ย. 2568

Accepted: 18 พ.ย. 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองที่ส่งผลความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย และ 2) เปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมฯ กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุระหว่าง 5-6 ปี ของโรงเรียนบ้านโคกผกหอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 13 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นและเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรม จำนวน 32 แผน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.13) 2) แบบทดสอบความฉลาดรู้ทางการเงิน จำนวน 45 ข้อ ซึ่งมีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง มี 3 ขั้น ได้แก่ 1.1) ขั้นเตรียมการ เป็นการจูงใจให้พร้อมเรียนรู้ 1.2) ขั้นกระบวนการเรียนรู้ มี 3 ขั้นย่อย คือ การมีเหตุผล การพอประมาณ และการสร้างภูมิคุ้มกันผ่านสถานการณ์จำลอง โดยสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วย การเตรียมการ การนำเสนอสถานการณ์ การเลือกบทบาท การดำเนินกิจกรรม การประยุกต์และนำไปใช้ และ 1.3) ขั้นสรุปและสะท้อนผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย ขั้นสรุป ขั้นสะท้อนผลการเรียนรู้ และ 2) ก่อนการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยมีความฉลาดรู้ทางการเงินอยู่ระดับพอใช้ ($\bar{X} = 19.23$, S.D. = 1.55) และหลังการจัดกิจกรรม อยู่ระดับดีมาก ($\bar{X} = 43.92$, S.D. = 4.26) แสดงว่าเด็กปฐมวัยมีความฉลาดรู้ทางการเงินสูงขึ้น

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, สถานการณ์จำลอง, ความฉลาดรู้ทางการเงิน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อีเมล: wasana.mesken97@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อีเมล: runglawan.la@rmu.ac.th

¹ A Master Student, Department of Early Childhood Education, Maha Sarakham Rajabhat University,
Email: wasana.mesken97@gmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Department of Early Childhood Education, Maha Sarakham Rajabhat University,
Email: runglawan.la@rmu.ac.th

Abstract

This study employed a pre-experimental research design with the aim of 1) examining the implementation process of activities grounded in the Philosophy of Sufficiency Economy combined with simulation-based learning, as well as 2) investigating the differences in early childhood financial literacy before and after participation in the activity program. The participants were thirteen children aged 5–6 years enrolled in Kindergarten Year 3 at Ban Khok Phak Hom School, under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 1, during the second semester of the 2024 academic year. The sample was selected through purposive sampling, and the researcher, who served as the classroom teacher, collected all data directly. The research utilized a set of 32 activity plans, which were evaluated as highly appropriate ($\bar{x}$ = 4.97, S.D. = 0.13), together with a 45-item financial literacy test demonstrating item-objective congruence values ranging between 0.80 and 1.00. Data analysis employed mean scores, standard deviations, and percentages.

The results of the study revealed that 1) the implementation process of the activities based on the Philosophy of Sufficiency Economy integrated with simulated situations consisted of three stages: 1.1) the preparation stage, which focused on motivating and preparing learners for engagement; 1.2) the learning process stage, which comprised three sub-components—reasonableness, moderation, and the development of resilience through simulated situations. The simulated situations themselves included preparation, scenario presentation, role selection, activity implementation, and application and transfer of learning; and 1.3) the conclusion and reflection stage, which encompassed lesson summarization and reflection on learning outcomes. Furthermore, 2) prior to the implementation of the activities, the children demonstrated a fair level of financial literacy ($\bar{x}$ = 19.23, S.D. = 1.55), whereas after participating in the activities, their financial literacy increased to a very good level ($\bar{x}$ = 43.92, S.D. = 4.26). These findings indicate that the children’s financial literacy improved following the intervention.

Keywords: Philosophy of sufficiency economy, Simulation scenarios, Financial literacy

บทนำ

ประเทศไทยเผชิญปัญหาหนี้ครัวเรือนสูงอันมีสาเหตุหลักจากการขาดวินัยทางการเงิน และการขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการเงิน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย สาเหตุสำคัญของปัญหานี้มาจากการขาดความรู้เรื่องการเงิน ส่งผลให้การวางแผนและการบริหารเงินอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องยาก ความรู้เรื่องการเงินไม่ได้จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างจริงจัง แต่ในความเป็นจริง การเงินเป็นเรื่องใกล้ตัวทุกคนตั้งแต่การรับรายได้ การใช้จ่ายต่าง ๆ ไปจนถึงการออมเงิน และเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในทุกช่วงวัย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559)

ในระดับจุลภาค เด็กและเยาวชนไทยยังขาดทักษะพื้นฐานในการบริหารจัดการเงิน เช่น การแยกแยะระหว่าง “ความจำเป็น” และ “ความต้องการ” ตลอดจนการวางแผนค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย (2566) ชี้ว่า เด็กไทยมีแนวโน้มใช้จ่ายมากกว่าการออม และมักไม่มีการวางแผนทางการเงินที่เป็นระบบ หากไม่ได้รับการปลูกฝังอย่างเหมาะสมตั้งแต่วัยต้น อาจนำไปสู่พฤติกรรมทางการเงินที่ไม่ยั่งยืนในอนาคต

ในบริบทการศึกษา “ความฉลาดรู้ทางการเงิน” (Financial literacy) จึงถูกยกให้เป็นทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจอย่างรอบรู้เกี่ยวกับการใช้และการจัดการเงิน ครอบคลุมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการทรัพยากรทางการเงิน (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2563; Mason & Wilson, 2000) อย่างไรก็ตาม OECD (2019) รายงานว่า ระดับความฉลาดรู้ทางการเงินของเยาวชนไทยยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก “OECD” สะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการปลูกฝังทักษะนี้ตั้งแต่ปฐมวัย

ความฉลาดรู้ทางการเงินจึงกลายเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากความฉลาดรู้ทางการเงินเป็นความสามารถในการตัดสินใจอย่างรอบรู้และมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการใช้และการจัดการเงิน โดยครอบคลุมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการจัดการทรัพยากรทางการเงิน มีการวางแผนด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพ เพราะเรื่องการเงินอยู่ในทุกบทบาทในชีวิตประจำวัน เราต้องปลูกฝังและปูพื้นฐานเรื่องนี้ให้เด็กได้มองเห็นถึงคุณค่า วางแผนด้านความรู้การเงินที่ถูกต้อง มีทักษะการใช้เงินที่ฉลาดและพอดีในรูปแบบของตัวเอง เด็กในช่วงวัย 3-5 ปี ได้รับการปลูกฝังความฉลาดรู้ทางการเงินตั้งแต่เด็ก ในอนาคตข้างหน้าเมื่อเด็กพบเจอสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ก็จะสามารถเอาตัวรอดได้ (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2563; Mason & Wilson, 2000)

งานวิจัยที่ผ่านมาได้ยืนยันถึงความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงิน เช่น ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ซึ่งช่วยยกระดับทักษะทางการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ (นิตยา อิมิทธิธ และคณะ, 2564) ขณะเดียวกัน งานวิจัยในต่างประเทศชี้ว่า บทบาทครอบครัวและประสบการณ์ตรงมีส่วนสำคัญต่อการสร้างพฤติกรรมออมของเด็ก (Te’eni-Harari, 2016; Saputra & Susanti, 2021)

ในอีกมิติหนึ่ง “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ได้รับการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในแวดวงการศึกษา โดยมีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงการเสริมสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์และทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัย เช่น การเสริมสร้างคุณธรรมและความพอประมาณ (กาญจนา โอภาส, 2557) เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ผสมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเน้นหลักการสำคัญอย่างความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันผ่านกิจกรรมเชิงปฏิบัติจริง เช่น แผนการแลกเปลี่ยนซื้อขายและการวางแผนออม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความฉลาดรู้ทางการเงินที่ให้ความสำคัญกับการฝึกปฏิบัติมากกว่าการเรียนรู้เชิงทฤษฎีเพียงอย่างเดียว (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550; กานต์กมล นาบุญพัฒนา, 2561)

สำหรับเทคนิคการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง พบว่า การจัดกิจกรรมลักษณะนี้ช่วยพัฒนาเด็กอนุบาลให้มีพฤติกรรมแก้ปัญหาที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กเล็กที่ชื่นชอบการเล่นและการเลียนแบบ การที่เด็กได้ทำกิจกรรมผ่านสถานการณ์จำลองทำให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและเกิดความเข้าใจในการจดจำได้นานขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือในอนาคต (อินทิรา บุญยาทร, 2542)

อย่างไรก็ตาม แม้งานวิจัยที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของทั้ง “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “สถานการณ์จำลอง” ต่อการพัฒนาทักษะและพฤติกรรมเด็ก แต่ยังไม่มีการวิจัยที่บูรณาการทั้งสองแนวทางเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยไทยอย่างเป็นระบบ อีกทั้งงานวิจัยนานาชาติยังขาดหลักฐานเชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน (Amagir et al., 2017) ช่องว่างนี้สะท้อนให้เห็นความจำเป็นในการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กเล็ก และเชื่อมโยงกับบริบทเศรษฐกิจและสังคมไทย

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินในเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดทางสายกลาง ความพอประมาณ การมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง ที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงในบริบทที่ใกล้ตัวและเข้าใจง่าย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะส่งเสริมให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม และสามารถนำทักษะที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการจัด

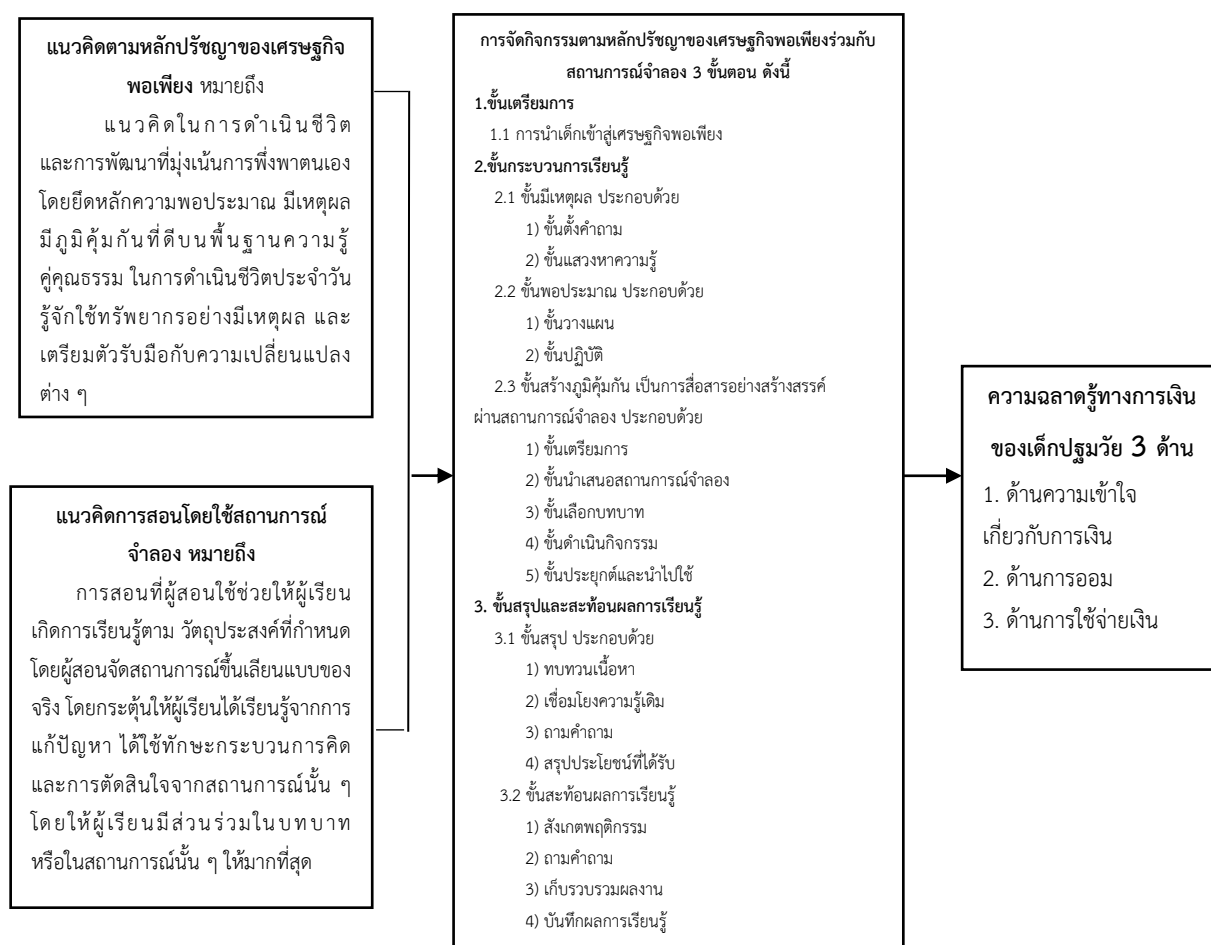
กิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย โดยหวังว่าจะช่วยพัฒนาให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมทางการเงินที่ดี ซึ่งสามารถต่อยอดเป็นทักษะที่ติดตัวไปตลอดชีวิต และเป็นพื้นฐานสำคัญในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัยทางการเงินในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง ที่ส่งผลความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นกระบวนการเรียนรู้ และ 3) ขั้นสรุปและสะท้อนผลการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้มีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน 2) ด้านการออม และ 3) ด้านการใช้จ่ายเงิน โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพ 1



ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย การพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านโคกผักหอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 32 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุระหว่าง 5-6 ปี ของโรงเรียนบ้านโคกผักหอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยเป็นเด็กชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 13 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นและเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง จำนวน 32 แผน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสม พบว่า โดยรวมทุกแผนการเรียนรู้ มีค่าความเหมาะสมโดยรวมเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.13)

2.2 แบบทดสอบปากเปล่าความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ด้านละ 15 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมทั้งหมด 45 คะแนน โดยประยุกต์ใช้จากของ Pennsylvania Department of Education (2014), กมลชนก สอนธวัฒน์ (2562) องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน ด้านการออม และด้านการใช้จ่ายเงิน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design) ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ก่อนทดลองผู้วิจัยได้อธิบายชี้แจงขั้นตอนในการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับสถานการณ์จำลองและแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยฟังเพื่อให้รับรู้และเข้าใจที่ชัดเจน

3.2 ทดสอบความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบทดสอบปากเปล่าความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งทำการทดสอบถามตอบโดยผู้วิจัยเอง

3.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองกับเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายตามแผนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดำเนินการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 4 วัน (วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันศุกร์) วันละ 45 นาที รวมระยะเวลาทำการทดลอง 8 สัปดาห์ ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ช่วงเวลา 09.20-10.05 น. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรม 3 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นเตรียมการ 2) ชั้นกระบวนการเรียนรู้ และ 3) ชั้นสรุปและสะท้อนผลการเรียนรู้

3.4 เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง ครบ 32 แผน แล้วผู้วิจัยนำแบบทดสอบปากเปล่าความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง (Posttest) ทดสอบถามตอบเป็นรายบุคคลด้วยผู้วิจัยเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบปากเปล่าความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย โดยหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC)

4.2 วิเคราะห์ผลโดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย โดยรวม และจำแนกรายด้านก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผล

เด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง สรุปผลการวิจัยครอบคลุมสาระสำคัญ ดังนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลเชิงคุณภาพของการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองที่มีต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย

1.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพแสดงกระบวนการการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง

ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองที่มีต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ใช้การจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ คือ การเตรียมการให้เด็กสนใจและอยากเรียนรู้ หรือทำกิจกรรมในขั้นต่อไป ได้แก่ การทอ้งคำคล้องจอง การสนทนาโต้ตอบ การใช้ปริศนาคำทาย การเล่นเกม การใช้สถานการณ์ และการร้องเพลง โดยให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.2 ขั้นที่ 2 ขั้นกระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติทั้งในและนอกสถานที่ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การสนทนาซักถามและแสดงความคิดเห็น บนพื้นฐานกรอบแนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งประกอบด้วย ความมีเหตุผล ความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ตามหลักความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งในขั้นกระบวนการเรียนรู้บนพื้นฐานกรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นมีเหตุผล คือ กระบวนการที่เน้นการคิดวิเคราะห์และหาเหตุผลโดยเริ่มจากการตั้งคำถาม และแสวงหาคำตอบ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสงสัยและอยากรู้ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

2) ขั้นพอประมาณ คือ กระบวนการที่เน้นการวางแผนและการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยคำนึงถึงความพอเพียงและความเหมาะสม

3) ขั้นสร้างภูมิคุ้มกัน คือ กระบวนการที่เน้นการเตรียมการ การเตรียมความพร้อมรับมือกับ การเปลี่ยนแปลง หรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อให้เด็กสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นขั้นที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านสถานการณ์จำลอง โดยให้เด็กได้ปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ในสถานการณ์นั้น ในขั้นสร้างภูมิคุ้มกันที่เด็กจะได้เจอกับสถานการณ์จริง จึงมีขั้นการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ผ่านสถานการณ์จำลอง คือ การนำเสนอสถานการณ์จำลองต่าง ๆ มาจัดแสดงในชั้นเรียนโดยให้เด็กได้ปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ในสถานการณ์นั้นโดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

3.1) ขั้นเตรียมการ คือ การเตรียมความพร้อมในสถานการณ์นั้น เช่น เตรียมอุปกรณ์ บทบาทหน้าที่ สถานการณ์จำลอง

3.2) ขั้นนำเสนอสถานการณ์จำลอง คือ การจัดสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง เช่น ตลาดนัด ห้างสรรพสินค้า ธนาคารตลาดนัดของเล่นมือสอง และครูเป็นผู้แนะนำสถานการณ์จำลองเพื่อให้เด็กได้เข้าใจในสถานการณ์นั้น

3.3) ขั้นเลือกบทบาท คือ ขั้นที่让孩子ได้เลือกบทบาทที่ตนเองต้องการที่จะแสดงในสถานการณ์นั้น เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกคน

3.4) ขั้นตอนกิจกรรม คือ การให้เด็กได้ปฏิบัติตามบทบาทที่ได้รับและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จำลอง เมื่อเด็กเลือกบทบาทและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองแล้วเด็ก ๆ จะเข้าสู่ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมในสถานการณ์นั้น

3.5) ขั้นตอนยุคลงและนำไปใช้ คือ ครูและเด็กร่วมกันสรุปในสถานการณ์และบทบาทที่ได้กำหนดเพื่อ นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.1.3 ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและสะท้อนผลการเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ครูและเด็กร่วมกันสรุปองค์ความรู้ทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนจบโดยครูเป็นผู้อธิบายข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อต่อยอดประสบการณ์ให้เด็กสามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้

1.2 ผลของความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง

ผลจากการใช้แผนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย มีผลการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ดังนี้

1.2.1 ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน

ก่อนทำการวิจัย พบว่า เด็กไม่รู้จักเหรียญและธนบัตรต่าง ๆ เวลาได้เงินจากผู้ปกครองหรือเวลาไปซื้อของเด็กไม่รู้ว่าเงินที่ได้คือเหรียญอะไร ซื้อของได้เท่าไร ไม่สามารถแยกแยะเงินเหรียญหรือเงินธนบัตรแต่ละชนิดได้และไม่รู้ว่าเงินได้มาจากที่ไหน

หลังทำการวิจัย พบว่า เด็กมีพฤติกรรมด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเงินรู้จักค่าของเงินแต่ละชนิดว่าสามารถซื้อหรือใช้ได้เท่าไร สามารถบอกมูลค่าของเงินได้ว่ามีมากหรือน้อยพอซื้อหรือไม่พอซื้อ เด็กสามารถบอกแหล่งที่มาของเงินได้ว่ามาจากการขายสินค้า การทำงานเพื่อแลกเงินมา การสะสมและเด็กสามารถบอกหรือระบุได้ว่าจะซื้ออะไรถ้ามีเงินเท่านี้ซื้อของอะไรได้บ้าง ดูป้ายราคาและเปรียบเทียบกับเงินที่มีได้ว่ามีมูลค่าเท่าไรสามารถซื้อได้หรือซื้อไม่ได้

1.2.2 ด้านการออม

ก่อนทำการวิจัย พบว่า เด็กมีเงินเท่าไรใช้หมดทุกครั้ง มีเงินไม่พอแต่จะซื้อของที่มีราคาแพงกว่าโดยการขอจากพ่อแม่เวลาที่เด็ก ๆ ได้เงินเด็ก ๆ จะซื้อของหรือสิ่งของที่อยากได้อย่างเดียว ไม่รู้จักการนำเงินไปเก็บออมหยอดกระปุก ไม่รู้จักกันตั้งเป้าหมายในการเก็บออมเงิน

หลังทำการวิจัย พบว่า เด็กได้ประดิษฐ์กระปุกออมสินจากวัสดุเหลือใช้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเห็นคุณค่าของสิ่งของ เด็กรู้จักการนำเงินไปหยอดกระปุก และเริ่มรู้จักกำหนดเป้าหมายในการเก็บออมเงินซื้อของที่อยากได้ รู้จักการรอคอยหรือเล่นของเล่นที่มีให้คุ้มค่าที่สุด และรู้จักการแบ่งเงินไว้เป็นส่วน ๆ เช่น ส่วนนี้ซื้อของที่มิประโยชน์อีกเงินส่วนหนึ่งนำไปหยอดกระปุกออมสิน และเมื่อได้เงินเต็มกระปุกแล้วเด็ก ๆ ก็รู้จักวิธีการนำเงินไปฝากที่ธนาคาร รู้ว่าธนาคารมีหน้าที่อะไรบ้าง เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานด้านการเก็บออมไว้ในอนาคตได้

1.2.3 ด้านการใช้จ่ายเงิน

ก่อนทำการวิจัย พบว่า เด็กทุกคนไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเลยเวลาได้เงินมาเด็ก ๆ ก็นำไปซื้อสิ่งของที่อยากซื้อ บางคนซื้อเกินเงินที่ตัวเองมี เวลาที่เงินไม่พอใช้ เด็กใช้วิธีการมาขอเงินไปซื้อเพิ่ม เด็กไม่มีการคำนวณในการใช้จ่ายใช้ตามความต้องการของตนเองเป็นหลัก และเวลาที่เด็ก ๆ ใช้เงินซื้อสิ่งของเด็ก ๆ ไม่ดูราคาสินค้าและไม่มีการเปรียบเทียบราคาสินค้ากับเงินที่มี จึงทำให้เงินไม่พอในการใช้จ่าย ไม่สามารถบอกเหตุผลในการตัดสินใจซื้อสิ่งของได้

หลังทำการวิจัย พบว่า เด็กรู้จักค่าของเงินทุกชนิดได้ เด็กสามารถนำเงินมาซื้อสินค้าแลกเปลี่ยนเทียบราคาดูราคากับเงินที่มีได้ เด็กทุกคนก่อนจะซื้อของทุกครั้ง เด็กทุกคนซื้อของทุกครั้งดูราคากับเงินที่มีได้ และรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงินทุกครั้ง และมีเงินเหลือไว้เก็บออมอีกด้วย เด็กสามารถบอกเหตุผลในการเลือกซื้อสินค้าตามแผนที่วางไว้ได้

2. ตอนที่ 2 ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วย

ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย โดยรวม 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน 2) ด้านการออม 3) ด้านการใช้จ่ายเงิน

ผลการศึกษาความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยได้นำผลคะแนนจากการทดสอบความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย จากการทดสอบความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละค่าความก้าวหน้า มีผลการวิเคราะห์ตามตาราง 1 พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เด็กปฐมวัยมีผลคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยโดยเฉลี่ยรวมทุกด้านเพิ่มขึ้น ก่อนการทดลองความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 19.23$, S.D. = 1.55) และหลังการทดลอง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 43.92$, S.D. = 4.26) มีค่าความก้าวหน้าเท่ากับ 24.69

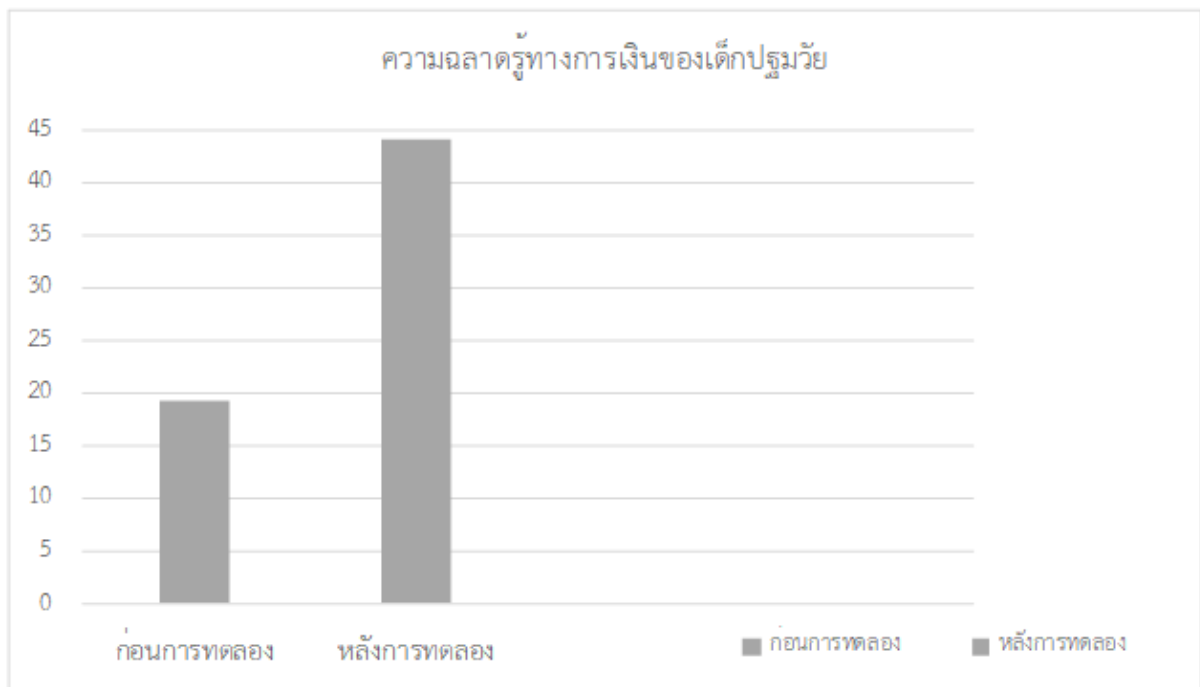
เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เด็กปฐมวัยมีความฉลาดรู้ทางการเงิน 1) ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน ก่อนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 6.70$, S.D. = 3.09) และหลังการทดลองการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 15$, S.D. = 0) มีความก้าวหน้าเท่ากับ 8.31 2) ด้านการใช้จ่ายเงิน ก่อนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 5.70$, S.D. = 1.38) และหลังการทดลองการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 14.46$, S.D. = 0.87) มีค่าความก้าวหน้าเท่ากับ 8.76 3) ด้านการออม ก่อนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 6.85$, S.D. = 2.70) และหลังการทดลองการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 14.92$, S.D. = 0.28) มีค่าความก้าวหน้าเท่ากับ 8.07 ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง

ทดสอบ ความฉลาดรู้ ทางการเงิน ของเด็กปฐมวัย	ความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย											
	ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับ การเงิน (15 คะแนน)			ด้านการออม (15 คะแนน)			ด้านการใช้จ่ายเงิน (15 คะแนน)			รวม (45 คะแนน)		
	$\bar{X}$	ระดับ	S.D.	$\bar{X}$	ระดับ	S.D.	$\bar{X}$	ระดับ	S.D.	$\bar{X}$	ระดับ	S.D.
ก่อน	6.70	พอใช้	3.09	6.85	พอใช้	2.70	5.70	พอใช้	1.38	19.23	พอใช้	1.5
หลัง	15	ดีมาก	0	14.92	ดีมาก	0.28	14.46	ดีมาก	0.87	43.92	ดีมาก	4.2
ค่าความก้าวหน้า	8.31			8.07			8.76			24.69		
อันดับ ความก้าวหน้า	2			3			1					

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 1 พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เด็กปฐมวัยมีผลคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย โดยเฉลี่ยรวมทุกด้านเพิ่มขึ้น ก่อนการทดลองความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 19.23$, S.D. = 1.55) และหลังการทดลอง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 43.92$, S.D. = 4.26) มีค่าความก้าวหน้าเท่ากับ 24.69 ซึ่งด้านที่มีความก้าวหน้ามากที่สุดคือ ด้านการใช้จ่ายเงิน มีค่าความก้าวหน้าเท่ากับ 8.76 ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน มีความก้าวหน้าเท่ากับ 8.31 และด้านการออม มีค่าความก้าวหน้าเท่ากับ 8.07 ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลอง มานำเสนอในรูปแบบแผนภูมิแท่งเพื่อให้เห็นภาพการเปรียบเทียบได้ชัดเจน ดังแสดงในภาพ 2



ภาพ 2 ความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยโดยรวมทุกด้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองที่มีผลต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำประเด็นข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ คือ 1) กระบวนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองที่มีต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย และ 2) ความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองสูงขึ้นสู่การอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองที่มีต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กปฐมวัยมีความฉลาดรู้ทางการเงินดีขึ้น

เนื่องจากแผนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองที่มีต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแผนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์

จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการประเมินคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการประเมินอยู่ในระดับ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.13) ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความฉลาดรู้ทางการเงินสูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติในทุกขั้นตอน สื่อ อุปกรณ์ สถานการณ์มีความหลากหลายและใกล้เคียงกับความเป็นจริง เด็กได้มีการสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในทุกบทบาท ได้ลงมือทำกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการใช้เหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันและการใช้สิ่งของอย่างประหยัดรู้คุณค่า เด็กรู้จักการวางแผนและปฏิบัติตามแผนที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ โดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กได้ทำกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของ Federal Reserve Bank of St. Louis (2015) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรสื่อการสอนเศรษฐศาสตร์สำหรับเด็กเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับเด็กเล็ก โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น การเลือก และกิจกรรมที่จำลองสถานการณ์ทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ การเลือกของเล่น การออมเงิน และการเปรียบเทียบคุณค่าของทรัพยากร ซึ่งช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจตั้งแต่วัยก่อนเข้าเรียน ส่งผลให้เด็กปฐมวัยประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของ จิตรลัดดา พันธุ์เครือ (2560) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กค่อย ๆ ซึมซับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าครูได้จัดสภาพแวดล้อมให้กระตุ้นต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของ ทิศนา ขัมมณี (2550) ที่ได้กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นกระบวนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนได้ลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล กติกา ซึ่งผู้วิจัยได้นำกระบวนการสอนของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับกระบวนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มาจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เด็กได้หลักการของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความสนุกสนาน น่าสนใจ จากการนำสถานการณ์จำลองต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของ Pennsylvania Department of Education (2014) ที่ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล คำนึงถึงผลที่ตามมา เช่น การใช้จ่าย การออมเงิน การเลือกทรัพยากรอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การแยกแยะความต้องการออกจากความจำเป็นในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ หฤทัย น้อมระวี และรุ่งลาวัลย์ ละอาคา (2566) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเกษตรกรรมน้อยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกษตรกรรมน้อยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรชก อุดมสาส์ (2557) ศึกษาพฤติกรรมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลอง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมในการแก้ปัญหาโดยรวม หลังการทดลองสูงกว่าการทดลอง

2. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง และหลังการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เด็กปฐมวัยมีความฉลาดรู้ทางการเงิน อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 19.23$, S.D. = 1.55) และหลังการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เด็กปฐมวัยมีความฉลาดรู้ทางการเงิน อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 43.92$, S.D. = 4.26) แสดงว่า เด็กปฐมวัยมีความฉลาดรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองช่วยส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยได้อย่างรอบด้าน สอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของ จิตรลัดดา พันธุ์เครือ (2560) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กค่อย ๆ ซึมซับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และกิจกรรมที่เด็ก

ปฐมวัยสามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน ถ้าครูได้จัดสภาพแวดล้อมให้กระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของ ทิศนา แหมมณี (2560) ที่ได้กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นกระบวนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล กติกา ที่สะท้อนความเป็นจริงในสถานการณ์นั้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำกระบวนการสอนของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับกระบวนการการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มาจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เด็กได้หลักการของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความสนุกสนาน น่าสนใจ จากการนำสถานการณ์จำลองต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิตยา อัมหิรัญ และคณะ (2564) ได้ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กมีโอกาสเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริง เช่น การจัดกิจกรรมจำลองร้านขายอาหาร การใช้สื่อในการเรียนรู้เรื่องเงิน การวางแผนใช้จ่ายและรู้จักคุณค่าของสิ่งของ ซึ่งเป็นพื้นฐานของความฉลาดรู้ทางการเงิน และส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (Saputra & Susanti, 2021) ได้ศึกษาวิธีการสอนความรู้ทางการเงินหลายวิธีสำหรับเด็ก ความรู้ทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะนำไปใช้กับเด็กโดยเร็วที่สุด ความรู้ทางการเงินจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับการเงินและระดับความเจริญรุ่งเรืองในอนาคต เพื่อศึกษาวิธีในการสอนเด็ก ๆ เกี่ยวกับหน้าที่และการใช้เงิน วิธีจัดการการเงิน และวิธีการสอนการเงินด้วยความเข้าใจง่าย ๆ

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง มีผลโดยตรงต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยทุกด้าน และเด็กได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในทุกบทบาทหน้าที่ในทุกสถานการณ์ ได้ฝึกการคิด การวางแผน การใช้จ่ายเงินตามแผนที่วางไว้ โดยนำหลักการและเหตุผลมาใช้ในการเลือกและตัดสินใจซื้อสินค้า รู้จักการอดทนรอคอยในการสะสมสิ่งของที่ต้องการ และบอกค่าของเงินแต่ละชนิดได้ถูกต้องก่อให้เกิดความฉลาดรู้ทางการเงิน จึงเหมาะสมในการนำหลักการนี้ไปใช้ส่งเสริมเด็ก ให้มีพื้นฐานที่让孩子สามารถเอาตัวรอดได้ในทุกสถานการณ์และบริหารจัดการเงินของตัวเองได้ในอนาคต ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการศึกษาความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัยสามารถศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการ และวุฒิภาวะของเด็กตลอดจนระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดประสบการณ์ ให้เด็กปฐมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยต้องให้เด็กได้ทำกิจกรรมซ้ำอีกครั้ง หากเด็กยังสนใจในสถานการณ์นั้น และสามารถยืดหยุ่นเวลาได้ เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมในบทบาทนั้นนาน ๆ และได้เรียนรู้ในกิจกรรมนั้นมากขึ้น

1.2 การจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยต้องให้เด็กได้เผชิญกับสถานการณ์จริงด้วย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินได้ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน ด้านการออม ด้านการใช้จ่ายเงินกับชีวิตจริงและจัดทำวัสดุอุปกรณ์และสถานการณ์ให้เพียงพอและหลากหลายจะทำให้กิจกรรมน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

1.3 ควรนำกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมเล่นมุมเสรี ให้กับเด็กปฐมวัยได้ทำกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองกันเป็นประจำ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินให้เกิดขึ้นกับเด็ก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ด้านสังคม ด้านวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคิดรวบยอดของเด็กปฐมวัย เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลองเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินไปใช้ในกลุ่มเด็กอายุอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา หรือในกลุ่มเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกระดับ

2.3 ควรมีการศึกษาดูผลการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสถานการณ์จำลอง โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม แล้วศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงความฉลาดรู้ทางการเงินของเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก สอนธรัตน์. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chula Digiverse. <https://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2019.1437>
- กาญจนา โอภาส. (2557). การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและความพอประมาณในเด็กปฐมวัย. *วารสารการศึกษาและพัฒนา*, 9(2), 45–60.
- กานต์กมล นานุกพัฒนา. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการผสานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแบบประเมินการรู้เรื่องการเงินสำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา*, 12(2), 45–59. https://oec.anamai.moph.go.th/th/more-news-php-cid-204-filename-index/download?id=60112&mid=32938&mkey=m_document&lang=th&did=17856
- กองทุนการออมแห่งชาติ. (2563, 15 ตุลาคม). 5 นิสัย ปลูกฝังให้เด็กใช้เงินเป็น. กองทุนการออมแห่งชาติ. <https://www.nsf.or.th/node/967>
- จิตรลัดดา พันธุ์เครือ. (2560, 26 กันยายน). การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบพอเพียงของเด็กปฐมวัย. เครือข่ายการศึกษา ศธจ.อำนาจเจริญ. http://e-network.amnat-peo.go.th/2017/09/blog-post_79.html?m=0
- ทศนา แคมมณี. (2560). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 12). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 7). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). รายงานประจำปี 2566. ธนาคารแห่งประเทศไทย. https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/reports/bot-report/annual-report/annualreport2566/AnnualReport_2566R3.pdf
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). รายงานสถานการณ์หนี้ครัวเรือน 2559. ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- นิตยา อัมหิรัญ, ปิยะนันท์ หิรัญย์โลทร, และปัทมาวดี เล่ห์มงคล. (2564). ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย. *วารสารวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 14(2), 54–68. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jeir/article/view/253684>

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. https://www.hss.moph.go.th/fileupload_doc_slider/2016-11-29-609-364.pdf
- หุทัย น้อมระวี และรุ่งลาวัลย์ ละอาคา. (2566). การจัดกิจกรรมเกษตรกรรมน้อยตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย. *วารสาร มจร อุบลราชธานี*, 8(2), 1893–1906. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/mcjou/article/view/270507>
- อินทรา บุญยาทร. (2542). การใช้สถานการณ์จำลองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 12(2), 33–48.
- อรกษ อุดมสาลี. (2557). *พฤติกรรมและการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลอง* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. *Srinakharinwirot University Institutional Repository*. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Orakot_U.pdf
- Amagir, A., Groot, W., Maassen van den Brink, H., & Wilschut, A. (2017). A review of financial-literacy education programs for children and adolescents. *Citizenship, Social and Economics Education*, 16(1), 26–39. <https://doi.org/10.1177/2047173417719555>
- Federal Reserve Bank of St. Louis. (2015). *Kiddynamics: An economics curriculum for young learners*. <https://www.stlouisfed.org>
- Mason, C. L. J., & Wilson, R. M. S. (2000). *Conceptualising financial literacy* (Business School Research Series Paper No. 2000:7). Loughborough University.
- OECD. (2019). *OECD/INFE international survey of adult financial literacy competencies 2019*. OECD Publishing. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/12/oecd-infe-2023-international-survey-of-adult-financial-literacy_8ce94e2c/56003a32-en.pdf
- Pennsylvania Department of Education. (2014). *Academic standards for economics*. Pennsylvania State Board of Education. <https://www.pakeys.org/wp-content/uploads/2018/03/Grade1LearningStandards.pdf>
- Saputra, J., & Susanti, D. (2021). A study of several financial literacy teaching methods for children. *International Journal of Ethno-Sciences and Education Research*, 1(2), 7–10. <https://doi.org/10.46336/ijeer.v1i2.120>
- Te'eni-Harari, T. (2016). Financial literacy among children: The role of involvement in saving money. *Young Consumers*, 17(2), 197–208. <https://doi.org/10.1108/YC-01-2016-00579>